

och bör göra detta i sitt eget väl förstådda intresse för allmänt väl, helst det kan ske utan någon uppoffring. ifrån statsverkets sida, eller att något synnerligt intrång för andra tjänstemän derigenom förorsakas, alldenstund folkhögskolelärares antal är och förblir högst obetydligt i förhållande till det stora hela; och vågar jag därför härmed vördsamt föreslå,

det Riksdagen ville till Kongl. Maj:t aflåta en underdånig skrivelse, med anhållan det Kongl. Maj:t ville meddela sådana bestämmelser, hvarigenom vid folkhögskola antagen lärare, som uppfyllt stadgade villkor för erhållande af sådan tjänstebefattning, hvarå följer tjänsteårsberäkning, densamma måtte komma dessa lärare till godo för den tid de såsom lärare äro anställda vid folkhögskola inom riket.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1875.

Nils Petersson.

N:o 70.

Af Herr **August Peterson**, från Blekinge län: *Derom att folkskolelärares kontanta aflöning måtte utgå af statsmedel.*

För en nations framåtskridande i såväl andlig kultur som materielt välstånd finnes en säker, aldrig svikande häfstång, nemligen folkbildningen. För denna nationens lifsfråga hafva också föregående Riksdagar visat ett varmt intresse på så sätt, att anslag beviljats, motsvarande hälften af folkskolelärares kontanta löner.

Denna af Riksdagar visade nitälskan för folkskolans mera ordentliga ordnande har inom kommunerna visat ganska goda resultat, emedan de sistnämnda som sålunda bekommit någon lättnad i de förut till skolväsendet hårdt tryckande utgifterna, som hade till följd att församlingarne icke kunde komma ut med dels inrättande af tillräckligt antal skollokaler och dels antagande af nödigt antal lärare; men sedan Riksdagen på nämnda sätt underlättat församlingarnes i detta fall ådagalagda ädla sträfvan för den yngre

generationens väl, så hafva också dessa icke varit overksamma, utan i mån af tillgång anlagt, hvar inom sig, flera så väl fasta som ambulera skolor. Dessas antal är ännu allt för otillräckligt för de i landtkommunerna vidt spridda byarne med deras befolkning, likasom skolmateriel icke heller är i det tidsenliga skick som den verkligen borde vara. Till dessa båda delars ordentliga iordningsställande erfordras ganska betydliga afgifter, hvarvid jag här såsom bevis må tillåtas nämna.

Att i en församling i Blekinge med cirka 6,000 invånare, hvars areal är ganska stor — den innehåller i längd $3\frac{1}{2}$ mil och i bredd omkring 1 mil — finnas för närvarande trenne fasta skolor förutom småskolor. Denna församling har för kort tid sedan beslutat att bygga *fem* stycken nya ändamålsenliga skolhus, hvartill medel skola anskaffas genom lån. Utom de trenne ordinarie skollärare, som finnas, skola ytterligare tvänne antagas med skyldighet att ambuleras. Ändamålet är således blott till hälften uppfyllt, ty en ordentlig skolundervisning bör, såvida det är möjligt, fortsättas oafbrutet minst *åtta* månader af året, såvida den skall motsvara sitt ändamål; och således hade *fem* lärare bort antagas, men församlingen är nu oförmögen att bestrida de dermed förenade betydliga afgifterna. Och slika förhållanden torde jemväl finnas inom många flera af rikets provinser.

Af det här anförda, som är med verkliga förhållandet öfverensstämmande, torde framgå, att derest icke Riksdagen ännu en gång tager ett initiativ i frågan, så kommer ovilkorligen folkskoleväsendet för en obestämd framtid att befinna sig i samma ofullständiga skick som det nu är.

Då nu statskassan visar ett så lyckligt förhållande, att ett betydligt öfverskott finnes att disponera; så hemställes huruvida det icke må anses billigt, att en liten del deraf ansloges till folkskolornas ordentliga ordnande, samt till lättnad å dem för jordbrukaren af mångfaldiga slag hårdt och ojemnt tryckande onera, af hvilka jag här endast må nämna skyldigheten att bygga och underhålla skolhus.

Jag föranlåtes härmed vördsammast föreslå,

att Riksdagen behagade bevilja så stort anslag, att alla så väl lärare vid fast folkskola som småskola måtte erhålla hela sin kontanta lön af staten, då kommunerna tillförbindas skyldigheten att bestå deras in natura tillkommande löneförmåner, hvilka för hvarje lärare vid fast skola uppgå till cirka tvåhundra kronor, förutom åliggandet att bestå skollokaler och materiel.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.
Stockholm den 27 Januari 1875.

Aug. Peterson,
från Blekinge.